

Sp. zn. 2455/2016/VOP/MK
Datum 4. října 2016

Vážený pan
genmjr. Mgr. Bc. Tomáš Tuhý
policejní prezident
Policejní prezidium České republiky
Strojnická 27
170 89 Praha 7

Vážený pane policejní prezidente,

v dubnu 2016 jsem se rozhodla zahájit šetření z vlastní iniciativy ve věci postupu policistů v rámci bezpečnostního opatření „Čína“, jež souviselo s návštěvou prezidenta Čínské lidové republiky. Předmětem mého zájmu se na základě informací z médií stalo několik momentů.

V první řadě šlo o postup policistů vůči odpůrcům čínského prezidenta v ulici Evropská, kde se někteří poutali ke sloupům veřejného osvětlení a jiní na nich vyměňovali čínské vlajky za vlajky tibetské (1). Dále jsem se zabývala postupem policistů vůči panu O. M., který se pohyboval v těsné blízkosti příznivců čínského prezidenta a byl jimi napaden (2). Třetím bodem byl postup policistů v blízkosti hotelu Hilton, kde došlo z pokynu policistů k odstranění tibetské vlajky ze skleněné výplně okna (3). Posledním bodem pak byl postup policistů v budově FAMU (4).

V rámci šetření jsem si vyžádala spisový materiál a detailní informace od ředitele Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy (dále jen „krajský ředitel“).

Poté, co jsem se seznámila se všemi podklady, jsem dospěla k závěru, že v bodech 1, 2 a 4 došlo k pochybení. V bodě 3 se selektivní odstraňování „problematické“¹ symboliky nepodařilo prokázat. S mými závěry se krajský ředitel neztotožnil a zaslal mi svou argumentaci, na niž jsem posléze reagovala zasláním závěrečného stanoviska, kde jsem na svém původním hodnocení setrvala. Dopisem² ze dne 19. srpna 2016 mě krajský ředitel informoval, že stran bodu 2 připouští mou argumentaci a přijal adekvátní opatření k nápravě. Stran bodu 4 mi sdělil, že kázeňská pochybení policistů byla již dříve projednána a všichni zúčastnění policisté budou seznámeni s mým závěrečným stanoviskem. Rozpor mezi námi však zůstal v hodnocení bodu 1, tj. zásahu na ulici Evropská. V této souvislosti Vás vyrozumívám dle § 20 odst. 2 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů³, a uvítám, budete-li mě informovat o svém hodnocení dané události.

1 Z pohledu čínské strany.

2 č. j. KRPA-235518-5/Čj-2016-000066-Č372

3 Ustanovení § 20

(1) Úřad je povinen do 30 dnů od doručení závěrečného stanoviska sdělit ochránci, jaká opatření k nápravě provedl.

(2) Jestliže úřad povinnost podle odstavce 1 nesplní, nebo jsou-li opatření k nápravě podle názoru ochránce nedostatečná, ochránce

a) vyrozumí nadřízený úřad a není-li takového úřadu, vládu,

Skutkově lze děj stručně shrnout na základě videozáznamu⁴ následovně: Na ulici Evropská v Praze dva aktivisté připoutaní ke dvěma sloupům veřejného osvětlení vyměňovali vlajky České lidové republiky za vlajky Tibetu. Tomuto jednání přihlíželo několik osob stojících pod nimi, přičemž některé byly řetězy připoutány ke sloupům. Posléze na místo dorazily hlídky Policie ČR a po takřikajícím neformálním úvodu došlo k výzvám uvozeným slovy „Jménem zákona“ k zanechání protiprávního jednání, jímž bylo poškozování cizí věci [přestupek dle § 50 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů⁵]. Protože k uposlechnutí výzvy nedošlo, dorazila na místo technika s výškovou plošinou se záměrem sundání obou mužů za použití donucovacích prostředků. Aby nedošlo ke zranění osob na zemi, vymezila Policie ČR určitý prostor v okolí sloupů a vyzvala osoby, které se tam nacházely, aby jej opustily – výzva byla uvozena slovy „Jménem zákona“. Vůči osobám, které výzvy neuposlechly, čímž se měly dopustit přestupku dle § 47 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích,⁶ následně Policie ČR použila donucovací prostředky a došlo k jejich zajištění dle § 26 odst. 1 písm. f) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů,⁷ a převozu na služebnu Bartolomějská k dalším úkonům. K zajištění z téhož důvodu došlo i u obou mužů ze sloupů veřejného osvětlení.

Tento postup jsem vyhodnotila jako nedůvodný a ve zprávě o šetření jsem uvedla:

„Z žádných podkladů, které jsem měla k dispozici, nevyplývá, proč nedošlo ke ztotožnění všech osob podezřelých ze spáchání přestupku (ať již proti majetku nebo veřejnému pořádku) na místě samém a proč došlo k jejich zajištění a převozu na služebnu Bartolomějská.

*Z dikce § 26 odst. 1 písm. f) zákona o Policii ČR vyplývá, že podmínkou zajištění je, že osoba byla přistižena při jednání, které má znaky správního deliktu, **je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci.***

Není mi znám žádný zdroj důvodných obav z toho, že by dotčené osoby měly v protiprávním jednání pokračovat – zvláště pak si neumím představit pokračování v protiprávním jednání u těch, které „pouze“ neuposlechly výzvy úřední osoby k opuštění vymezeného prostoru. Další neuposlechnutí výzev v době, kdy již došlo k sundání dvou mužů ze sloupů veřejného osvětlení, považuji již z principu za vyloučené, neboť by nebyl dán žádný důvod pro opakování výzvy. Totéž platí pro důvodnou obavu z maření řádného objasnění věci, přičemž tento důvod dopadá i na muže na sloupech osvětlení.

b) může o svých zjištěních informovat veřejnost včetně sdělení jména a příjmení osob oprávněných jednat jménem úřadu.

(3) Způsobem uvedeným v odstavci 2 může ochránce postupovat i tehdy, nesplní-li úřad povinnost vyplývající z § 15 a 16.

4 <https://www.youtube.com/watch?v=gXp8tiXOldY>

5 Přestupku se dopustí ten, kdo úmyslně způsobí škodu na cizím majetku krádeží, zpronevěrou, podvodem nebo zničením či poškozením věci z takového majetku, nebo se o takové jednání pokusí.

6 Přestupku se dopustí ten, kdo neuposlechne výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci.

7 Policista je oprávněn zajistit osobu, která byla přistižena při jednání, které má znaky správního deliktu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci.

Konstatuji tedy, že v případě osob, jež se nedopouštěly jiného správního deliktu, než neuposlechnutí výzvy k opuštění vymezeného prostoru, nebyl dán důvod pro jejich zajištění a převoz na služebnu Bartolomějská.“

Na to krajský ředitel reagoval sdělením, že těmto osobám dali policisté jasné výzvy k opuštění určeného prostoru, které žádná z osob neuposlechla. K zajištění a eskortě došlo z důvodu obav z možného pokračování v protiprávním jednání, což by velmi ztížilo plnění úkolů policie, neboť by tyto osoby opakovaně narušovaly prostor, k jehož opuštění je policie vyzvala. Teprve až zajištěním a eskortou těchto osob na služebnu bylo zajištěno vyklizení vymezeného prostoru.

V závěrečném stanovisku jsem reagovala následovně:

„Na závěru o nedůvodném zajištění a převozu osob, které se nedopouštěly jiného protiprávního jednání než neuposlechnutí výzvy k opuštění vymezeného prostoru, trvám.

Není sporu o tom, že zajištěné osoby byly podezřelé ze spáchání přestupku. Sporné je, zda existovala důvodná obava, že budou v protiprávním jednání pokračovat.

*Ve chvíli, kdy policisté vyvedli tyto osoby z vymezeného prostoru, byl dle mého soudu dán prostor pro další postup policistů vůči mužům zavěšeným na sloupech veřejného osvětlení. Obava, že by vyvedené osoby do vymezeného prostoru opětovně vstoupily, z ničeho nevyplývá. Absenci **důvodné obavy**⁸ z pokračování v protiprávním jednání, což je obligatorní podmínka pro zajištění osoby, dovozují krom jiného i z toho, že tyto osoby kladly po celou dobu pouze pasivní odpor a nijak aktivně se nebránily. Krom toho bylo na místě i služební vozidlo s dostatečnou kapacitou, v němž mohly být tyto osoby dočasně umístěny, pokud by snad jevíly známky mařit další postup policie. Jejich převoz na služebnu nebyl vůbec nutný ani přiměřený, neboť splnění úkolů policie mohlo být dosaženo mírnějšími prostředky.“*

K tomu krajský ředitel v dopisu ze dne 19. srpna 2016 uvádí, že důvodná obava pramení ze samotného faktu, že osoby neuposlechly zákonné výzvy a na místě musely být odstřiženy od sloupů a následně přenášeny do přistavených služebních vozidel. Důvodnou obavu z pokračování v protiprávním jednání dovodili policisté z jejich chování a odmítnutí uposlechnout zákonné výzvy. Návrh na případné dočasné umístění osob do služebních vozidel dále hodnotí jako netaktický, neboť si nedokáže představit, jak policisté umístí zajištěné osoby do vozidel, přičemž vyhotoví potřebnou administrativu a po nějakém čase na místě osoby z vozidla opět pustí. V očích zajištěných osob i přihlížejících by celý zákrok mohl působit zmatečně a nerozhodně. Postup policistů celkově hodnotí jako přiměřený v souladu s platnou právní úpravou.

Mé výhrady vůči postupu policistů jsou nejostřejší v případě těch osob, které se dopustily „jen“ toho, že byly připoutány ke sloupům veřejného osvětlení a posléze neuposlechly zákonné výzvy k opuštění vymezeného prostoru. Zvláště na jejich případě je totiž dle mého soudu nejlépe vidět, že důvodná obava z pokračování v protiprávním jednání, tj. vstupu do vymezeného prostoru, je zcela absurdní. Logickou linku mezi tím, že tyto osoby byly z daného prostoru vyneseny, a automatickou existencí důvodné obavy z jejich opětovného

8 viz § 26 odst. 1 písm. f) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

vníknutí do něj, nevidím. Postup policistů se měl a mohl odvíjet od jejich další reakce. V případě pokusu o vstup do vymezeného prostoru mohly být dočasně umístěny ve služebních vozidlech do doby provedení zákroku vůči osobám zavěšeným na sloupech. Poté již žádný vymezený prostor nebyl nutný, a tím bylo pojmově vyloučeno i možné pokračování v protiprávním jednání těch, kteří jej odmítli na výzvu opustit. Onen netaktický postup, jak jej nazval krajský ředitel, naopak já považuji za jeden z možných. Skutečně nevidím důvod pro převoz osob z Evropské na Bartolomějskou a jejich následné propuštění v centru města, nabízí-li se co do přiměřenosti mnohem méně „invazivní“ postup, a to prosté ponechání mimo vymezený prostor do provedení nutných administrativních úkonů, případně dočasné umístění do služebních vozidel po nezbytně nutnou dobu (tj. do dokončení zákroku vůči osobám na sloupech).

Vážený pane policejní prezidente, jak jsem již uvedla výše, uvítám, budete-li mě informovat o svém hodnocení tohoto případu.

Pro úplnost dodávám, že jsem se rozhodla o tomto případě informovat i veřejnost a to na základě § 20 odst. 2 písm. b) zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv.

Děkuji Vám za spolupráci.

S pozdravem

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)